

Punkaharjun ja Puruveden alueen kävijätutkimus 2021

Tiivistelmä | Anna Satovuori

METSÄHALLITUS

Kuva: Jussi Silvennoinen

English Summary

The Punkaharju and Puruvesi area visitor survey 2021 was conducted as part of the Freshabit LIFE IP project. The survey was conducted using Metsähallitus' standardised method. Data was collected in two parts, from 13 February to 27 March and from 30 May to 15 September 2021. A total of 734 responses were received. When examining the results of the survey, it is advisable to keep in mind that 2021 was exceptional due to the COVID-19 pandemic, which is also reflected in the results of the visitor survey in a variety of ways.

The majority (81%) of the respondents to the visitor survey were Finnish tourists. Local area residents accounted for 14% of the respondents and foreign tourists 5%. The median age of visitors was 46.8 years, or two years younger than in the previous survey. Compared to the previous survey, the visitor structure has evened out between different age groups, and the proportion of people aged 25 to 34 in particular has increased. There are now more first-time visitors to the area, which accounts for approximately one third of the respondents. Day visitors, who accounted for 48% of the respondents, stayed an average of 3.6 hours in the Punkaharju and Puruvesi area, while visitors staying overnight spent an average of 4.4 days.

The Harjun maisematie scenic road retained its position as the most popular attraction, which was visited by 62% of the respondents. Walking and nature observation are still the most popular activities but hiking and cycling in particular have increased in popularity. The most important recreational motives for visiting the Punkaharju and Puruvesi area were scenery and nature experiences. More than 80% of the visitors surveyed felt that the visit had had a positive impact on their health and well-being.

The respondents felt that their expectations had been exceeded. Satisfaction with the environment and the quality and quantity of services was slightly higher than before. In particular, the variation of the landscape and general cleanliness, as well as the path and/or track networks received praise. The respondents reported very few negative factors. Separate questions were used to survey visitors' experiences with water quality in Puruvesi. Half of the respondents felt that the water quality was an attractive factor, while the other half felt it played no role in their visit. However, the ability to assess changes in water quality was considered difficult. Of the respondents who had visited the area in the past, 50% were unable to comment on changes in water quality, and 37% estimated that the quality had remained the same.

The money spent by visitors had increased significantly, with visitors spending an average of EUR 157 per visit. Most of the money was spent by Finnish tourists, who spent an average of EUR 181 per visit. The local economic impacts of the Punkaharju and Puruvesi areas by number of visits in 2020 totalled approximately EUR 27.9 million and 239 person-years.

Kuva: Saara Lavi

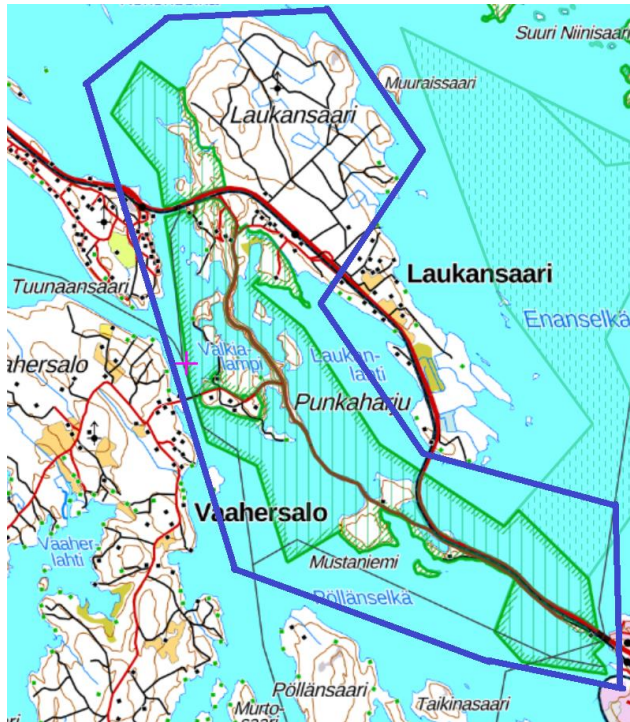
Sisällysluettelo

Kävijätutkimusalue	4
Alueen kuvaus	5
Kävijätutkimuksen toteutus	6
Aiempaa nuorempaa kävijäkuntaa	7
Aktiviteetit & luontoharrastukset	8
Harjualue edelleen ykköskohde	9
Ensikertalaisia ja vakituisia kävijöitä	10
Maisemat & luonto vetovoimatekijöinä	11
Ympäristö ja palvelut saivat kiitosta	12
Kävijöiden odotukset täyttyivät hyvin	13
Tyytyväistä väkeä	14
Terveys- ja hyvinvointivaikutukset	15
Paikallistaloudelliset vaikutukset 1-2	16-17
Kokemukset Puruveden vedenlaadusta	18
Kävijöiden kirjoja	19
Johtopäätöksiä	20

Tiivistelmässä esiintyvät lainaukset ovat poimintoja kyselyn vapaista kommentteista.

Kävijätutkimusalue

Punkaharjun tapauksessa kävijätutkimusalueen rajaus on esimerkiksi moneen kansallispuistoon verrattuna haastavaa. Alueen rajaaminen ainoastaan 1991 perustettuun Punkaharjun luonnonsuojelualueeseen ei ole mielekäs, sillä harjualueen läheisyydessä Laukansaassa sijaitseva Luonnonvarakeskuksen tutkimuspuisto reitteineen sekä Tuunaansaaren itäosa matkailupalveluineen liittyvät kiinteästi kokonaisuuteen.

Kävijätutkimusalueen Punkaharjun ja Laukansaaren tutkimuspuiston kattava osa.

Kävijätutkimus toteutettiin 2016–2017 tehdyn tutkimuksen tapaan osana sisävesien luonnon tilan parantamiseen keskittyvää Freshabit LIFE IP –hanketta. Punkaharjun pohjoispuolella sijaitseva Puruvesi on yksi hankkeen kahdeksasta kohdevesistöstä. Tutkimusalueeseen haluttiinkin edellisen tutkimuksen tapaan sisällyttää myös Puruvedellä sijaitsevat merkittävät virkistyskohteet Hytermä sekä Petrisaari.

Tutkimuksen lähialueeksi määriteltiin Savonlinnan matkailualue, johon Savonlinnan lisäksi lasketaan kuuluvaksi Enonkoski, Heinävesi, Kesälahti, Parikkala, Rantasalmi, Sulkava sekä Varkaus. Vastaajat saivat aluerajauksia kuvaavat kartat katsottavakseen tutkimukseen osallistumisen yhteydessä.

Kävijätutkimusalue kokonaisuudessaan.

Alueen kuvaus

Luonnonkauniiden harjumaisemien ansiosta Punkaharju on ollut tunnettu matkailukohde yli kahdensadan vuoden ajan. Puruvesi puolestaan on tunnettu kirkkaasta ja puhtaasta vedestään ja sen saaret Hytermä ja Petrisaari kauniista harjuluonnostaan.

Sijainti

- Savonlinnan kunta

Pinta-ala

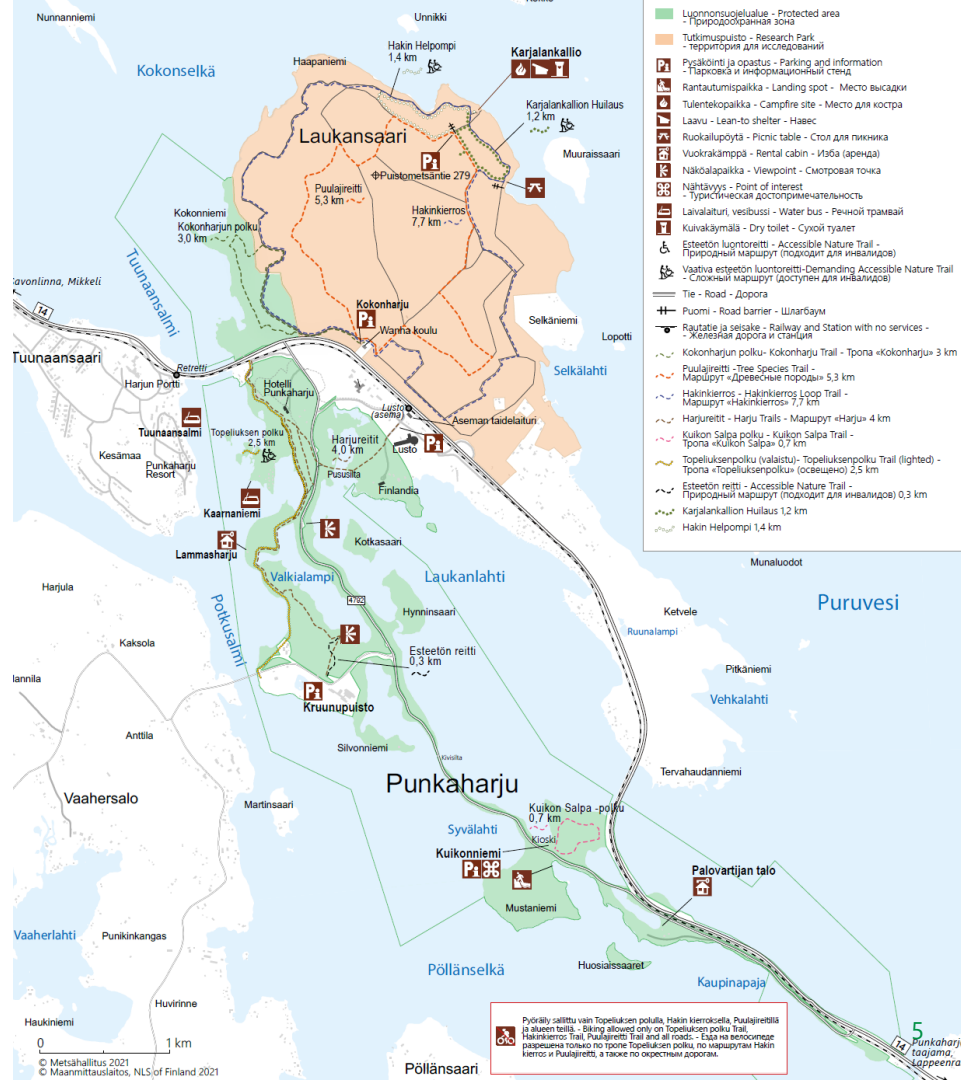
- Punkaharjun luonnonsuojelualue 656 ha
- Laukansaaren tutkimuspuisto 340 ha
- Puruveden Natura-alue 31 963 ha, josta Hytermä 37 ha ja Petrisaari 44 ha

Käyttömuodot

- Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, metsäntutkimus, kotitarvekalastus

Palveluita

- Punkaharjulla ja tutkimuspuistossa merkityjä kesäreittejä, hiihtolatuja ja retkiluistelu-reittiä
- Karjalankallion laavu ja tulentekopaikka
- Vuokratuvat Lammasharjun talo ja Palovartijan talo
- Kaarnaniemen laivalaituri, rantautumispaikka Mustaniemessä
- Hytermässä venelaituri ja merkitty polku
- Petrisaarella kolme tulipaikka, ylläpidosta vastaa Puruveden Pursiseura
- Punkaharjun alueella on runsaasti myös yrittäjien tarjoamia palveluita

Käyntimäärien kehitys 2016-2020 (Punkaharjun luonnonsuojelualue ja tutkimuspuisto).

2016	2017	2018	2019	2020
137 300	148 300	151 400	153 600	161 300

Pyöräily sallittu vain Topelluksen polulla, Hakin kierroksella, Puulajireitillä ja alueen teillä - Säkäily allowed only on Topelluksen polku Trail, Hakinkierros Trail, Puulajireitti Trail and all roads. - Езда на велосипеде разрешена только по тропе Topelluksen polku по маршруту Hakin kierros и Puulajireitti, а также по охотничьим дорогам.

Kävijätutkimuksen toteutus

Metsähallitus tekee yhdenmukaisia kävijätutkimuksia noin viiden vuoden välein suosituilla suojelu-, retkeily- ja historiakohteilla. Tulokset auttavat parantamaan palveluita sekä suunnittelemaan alueiden käyttöä kestäväällä tavalla.

Aiemmat kävijätutkimukset Punkaharjulla on tehty 2008-2009 sekä 2016-2017. Tutkimuksiin voi tutustua osoitteessa julkaisut.metsa.fi. Aineiston keruu ja analysointi tehtiin Metsähallituksen vakioidulla menetelmällä. Aineisto kerättiin kahdessa osassa, talvikaudella 13.2.-27.3. ja kesäkaudella 30.5.-15.9.2021.

Vastaajat täyttivät käyntiään koskevan kyselylomakkeen paperisena, tabletilla tai nettilomakkeella. Useimmissa keruupisteissä oli paikalla haastattelija, osa oli miehittämättömiä. Vastauksia saatiin yhteensä 734 kappaletta, joista 140 talviotannassa ja 594 kesäotannassa.

Kuva: Anna Satovuori

Kuva: Anna Satovuori

Havaintojen jakautuminen haastattelupaikoittain (n=734).

Keruupiste	Vastauksia (kpl)	Vastauksia (%)
Kuikonniemen kioski ja uimarannat	210	29
Harjualueen polut ja Runebergin kumpu	150	20
Tutkimuspuiston alue	120	16
Karjalankallio	71	10
Hytermä (Puruvesi)	67	9
Inkeritalon vohvelikahvila	63	9
Harjun Portti	22	3
Petrisaari (Puruvesi)	18	2
Kruunupuisto	11	1
Lusto	2	0

”Kiitos kyselystä ja palveluiden kehittämisestä! :)”

”Tällä kertaa liian paljon kysymyksiä.”

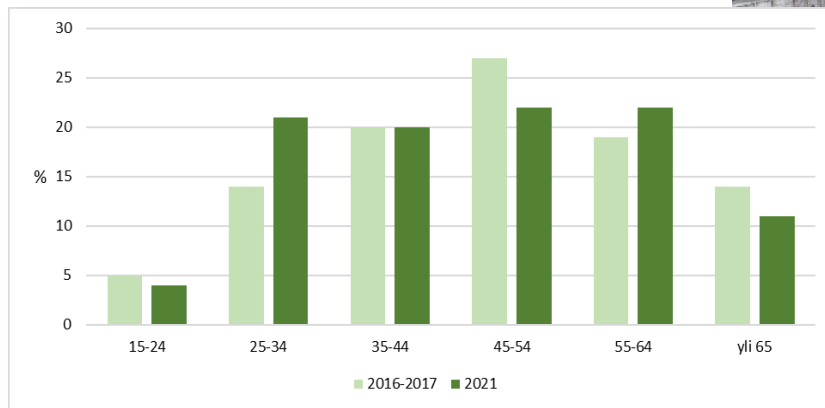
Aiempaa nuorempaa kävijäkuntaa

Kävijätutkimuksen vastaajien keski-ikä oli 46,8 vuotta eli noin kaksi vuotta vähemmän kuin edellisessä kävijätutkimuksessa. Vastaajien ikärakenne oli hieman tasoittunut aiempaan nähden ja etenkin 25-34-vuotiaiden nuorten aikuisten osuus oli kasvanut.

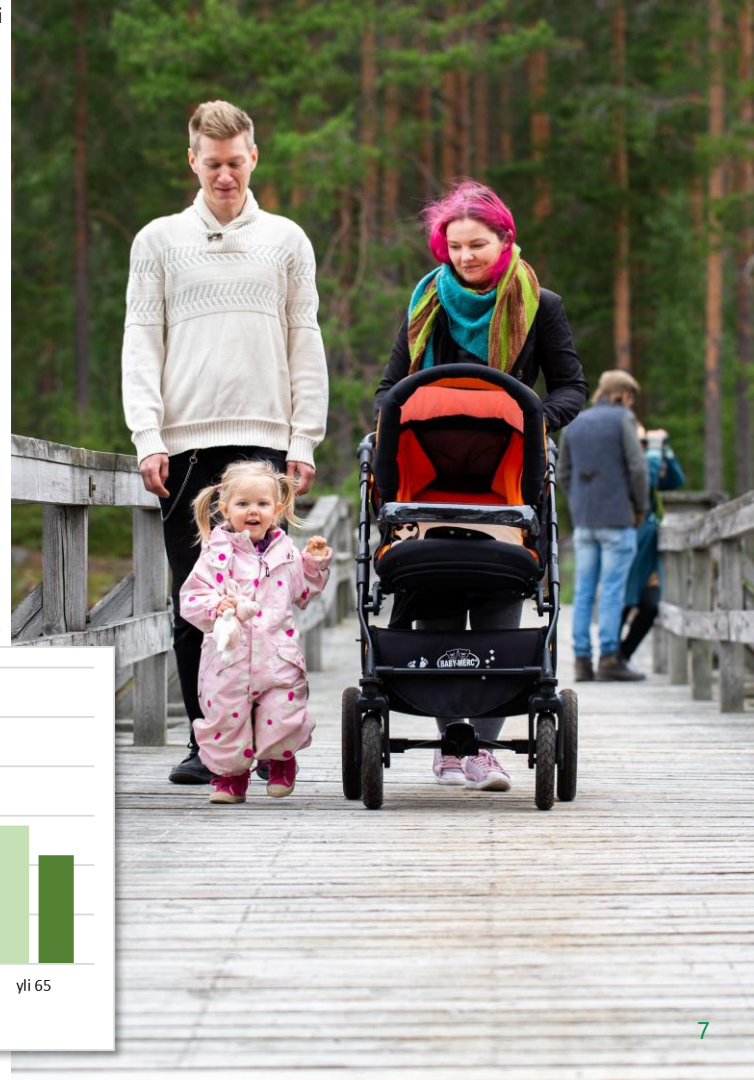
Vastaajista 58 % oli naisia ja 40 % miehiä. Muunsukupuolisia oli 2 %. Kotimaiset matkailijat eli lähialueen ulkopuolelta tulevat kävijät ovat jo aiemmissa tutkimuksissa olleet merkittävin kävijäryhmä ja nyt heidän osuutensa oli kasvanut ennätysellisen suureksi ollen 81 %. Paikallisia lähialueen asukkaita vastaajista oli 14 %.

Ulkomaisten matkailijoiden osuus oli 5 % eli noin kolmannes siitä mitä 2016-2017 kävijätutkimuksessa. Koronaviruspandemian aiheuttamat matkustusrajoitukset verottivat kansainvälistä matkailua rankasti, joten luku ei voi suoraan verrata aiempiin tutkimuksiin.

Vastaajien ikärakenteen muutos 2016-2017 ja 2021 kävijätutkimusten välillä.

Vastaajista 84 % oli liikkeellä 2-5 hengen seurueissa ja yhdeksän prosenttia yksin. Viidennes ilmoitti mukana olevan alle 15-vuotiaita lapsia. Viiden vastaajan seurueessa oli mukana liikuntaesteinen henkilö.

Aktiviteetit & luontoharrastukset

Kävely ja luonnon tarkkailu olivat vastaajien keskuudessa ylivoimaisesti suosituimmat aktiviteetit. Myös uinti ja retkeily kiinnostivat varsin monia.

Etenkin pyöräily sekä retkeily olivat kasvattaneet suosiotaan edelliseen kävijätutkimukseen nähden. Retkeilyä harrasti nyt 31 % vastaajista, kun viisi vuotta sitten vastaava luku oli 24 %. Pyöräilyä harrastavien määrä oli lähes kaksinkertaistunut ollen nyt 14 %.

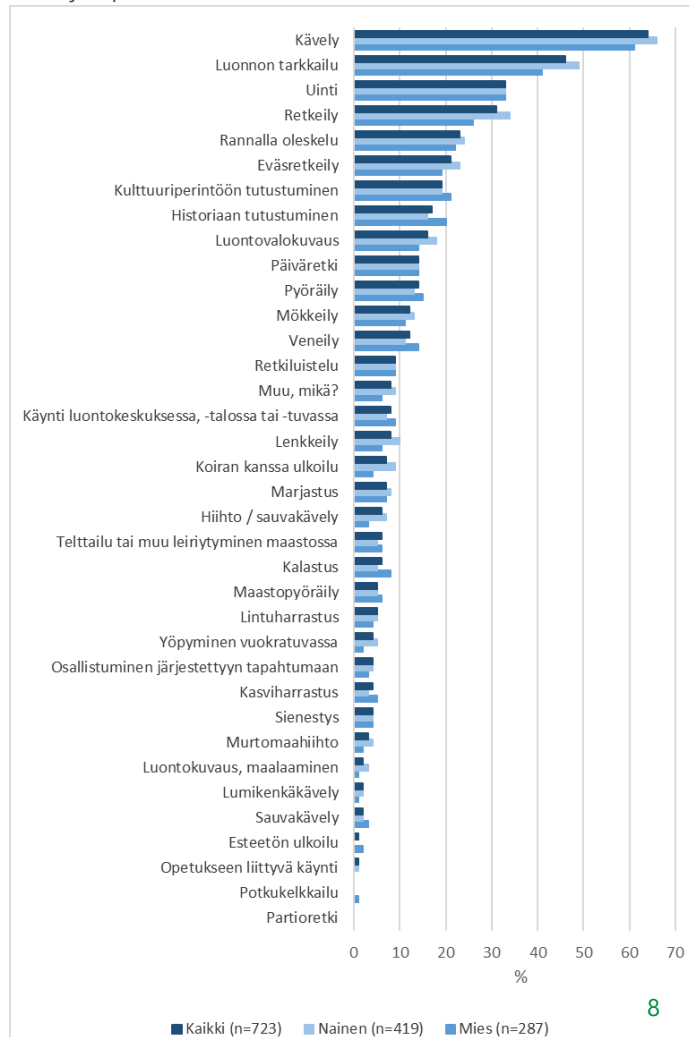
Retkiluistelu ei koko vuoden tuloksia tarkastellessa sijoittunut korkealle, sillä sitä harrasti vain yhdeksän prosenttia, mutta talvikauden vastaajia tarkasteltaessa lähes puolet vastaajista retkiluisteli. Hiihtoa kertoi harrastavansa talvikävijöistä noin kolmannes, mutta lumikenkäily oli harvinaisempaa, sillä sitä harrasti vain seitsemän prosenttia.

Kuva: Saara Lavi

Käynnin aikana liikuttiin lihasvoimin keskimäärin 13,9 kilometriä. Useimmiten alueella kuljettiin patikoiden, keskimäärin 9,4 kilometriä. Pisimmät matkat, keskimäärin 29,5 kilometriä, tehtiin pyöräillen.

Vastaajien pääasialliset aktiviteetit

Harjualue edelleen ykköskohde

Harjun maisematie sekä harjualueen polut säilyttivät asemansa suosituimpina käyntikohteina.

Muista kohteista vastaajia kiinnostivat etenkin puulaji- ja tutkimuspuisto, Hotelli Punkaharju, Kuikonniemen kioski uimarantoiheen sekä Kruunupuisto. Punkaharjulle kävijöitä houkuttelevatkin luonnon lisäksi myös alueen kulttuurikohteet ja matkailupalvelut.

Kävijätutkimuksen perusteella kävijöitä liikkuu harjualueen ohella yhä enemmän myös Laukansaaren puolella sijaitsevissa puulaji- ja tutkimuspuistossa sekä Kokonharjun aarnialueella. Molempien suosio oli kävijätutkimuksen vastaajien keskuudessa noin kaksinkertaistunut edelliseen tutkimukseen nähden.

Käyntien alueellinen jakautuminen Punkaharju-Puruvedellä (n=728).

Käyntikohde	Kpl	%
Harjun maisematie	453	62
Harjualueen polut	325	45
Puulaji- ja tutkimuspuisto	279	38
Valtionhotelli/Hotelli Punkaharju	239	33
Kuikonniemen kioski ja viereiset uimarannat	234	32
Kruunupuisto	227	31
Tuunaansaaren matkailuyritykset	204	28
Lusto	186	26
Karjalankallion laavu	170	23
Kokonharjun polku ja aarnialue	112	15
Salpa-asema Kuikonniemi	85	12
Hytermä (Puruvesi)	77	11
Retkiluistelureitti	67	9
Muualla, missä?	57	8
Petrisaari (Puruvesi)	37	5

”Päiväretken yhtenä motivaattorina oli myös lasten kulttuuriymmärryksen vaaliminen.”

Ensikertalaisia ja vakituksia kävijöitä

Heinäkuu oli ylivoimaisesti suosituin vierailukuukausi alueella. Suurin osa kävijätutkimuksen vastaajista oli käynyt alueella aiemmin, mutta ensikertalaisten määrä on kasvussa. Heitä oli nyt noin kolmannes kävijöistä, kun edellisessä tutkimuksessa heitä oli noin viidennes.

Kolme neljästä aiemmin Punkaharjun ja Puruveden alueella käyneestä oli käynyt viimeisen viiden vuoden aikana alueella enintään 10 kertaa, mutta joillekin lähialueella asuville säännöllisille kävijöille käyntikertoja oli kertynyt kymmeniä tai jopa satoja. Punkaharjun alue onkin monelle paikalliselle ympärivuotinen lähivirkistyskohde.

Päiväkävijät, joita Punkaharju-Puruvesi-alueella vierailevista oli 48 %, viettivät alueella keskimäärin 3,6 tuntia ja tyypillisimmin pari tuntia. Majoittujat puolestaan viipyivät keskimäärin 4,4 vuorokautta ja tyypillisimmin kaksi vuorokautta.

Majoittujien keskimääräistä viipymää nostavat hyvin pitkiäkin aikoja alueella viettävät mökkeilijät, joten tyypillisintä vierailun kestoa voidaan pitää luotettavampana, keskiwertokävijän käyttäytymistä kuvaavana lukuna.

”Kymmeniä kertoja olen ajanut läpi ja liian harvoin pysähtynyt. Nyt rauhassa luontopolkuja samoillaan. Ihanaa!”

Maisemat & luonto vetovoimatekijöinä

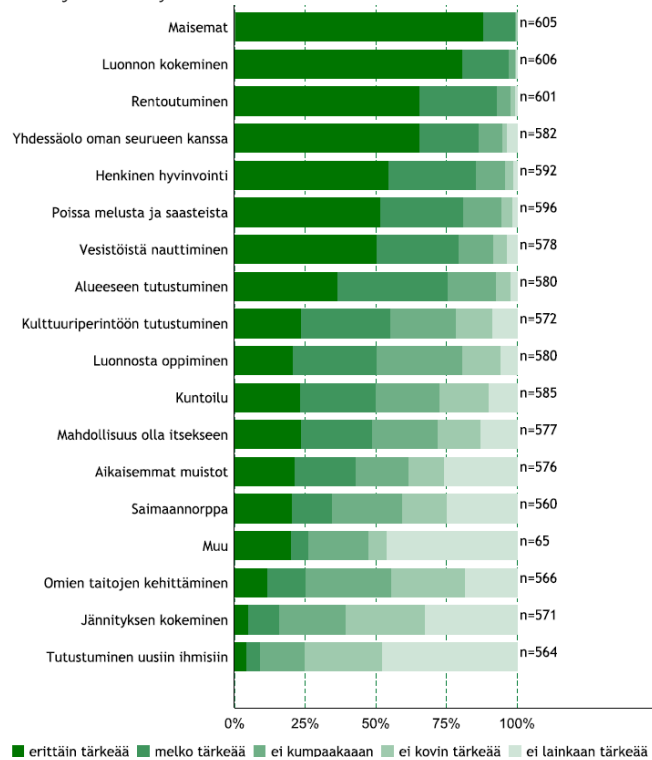
Vastaajista 49 % ilmoitti Punkaharjun ja Puruveden alueen olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Lähes yhtä monelle, 44 % vastaajista, alue oli yksi matkan suunnitelluista kohteista. Seitsemän prosenttia saapui alueelle suunnittelematta.

Matkan muiksi käyntikohteiksi nimettiin useimmiten Savonlinna, mutta myös muut Itä-Suomen kaupungit kuten Lappeenranta ja Imatra sekä luontokohteista etenkin Linnansaaren ja Kolin kansallispuistot saivat mainintoja.

Tärkeimpinä virkistysmotiiveina erottuivat maisemat sekä luonnon kokeminen, jotka koki erittäin tärkeiksi yli 75 % vastaajista. Myös rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa olivat suurelle enemmistölle erittäin tärkeitä.

”Ihana luonto ja maisemat!”

Vastaajien virkistysmotiivit.

Ympäristö ja palvelut saivat kiitosta

Kävijätutkimuksessa kartoitettiin vastaajien tyytyväisyyttä heidän käyttämiensä palvelujen sekä ympäristön laatuun. Lähes kaikki osa-alueet saivat korkeamman keskiarvon kuin edellisessä tutkimuksessa. Asteikolla 1-5 (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä) parhaaksi arvioitiin maiseman vaihtelevuus. Muun muassa yleinen siisteys sekä polku- ja/tai latureitistö saivat niin ikään kiitosta.

Tyytyväisyyttä palvelujen määrään kartoitettiin erillisellä kysymyksellä ja määrään oltiin hieman tyytyväisempiä kuin 2016-2017 tutkimuksessa, jolloin se sai keskiarvon 4,1. Nyt keskimääräinen arvosana oli 4,3.

Punkaharjun ja Puruveden alueen reittejä ja rakenteita on parannettu viime vuosina kattavasti useiden eri hankkeiden myötä, mikä voi osaltaan selittää tyytyväisyyden kasvua. Esimerkiksi Topeliuksen polku lanseerattiin uutena reittinä 2017.

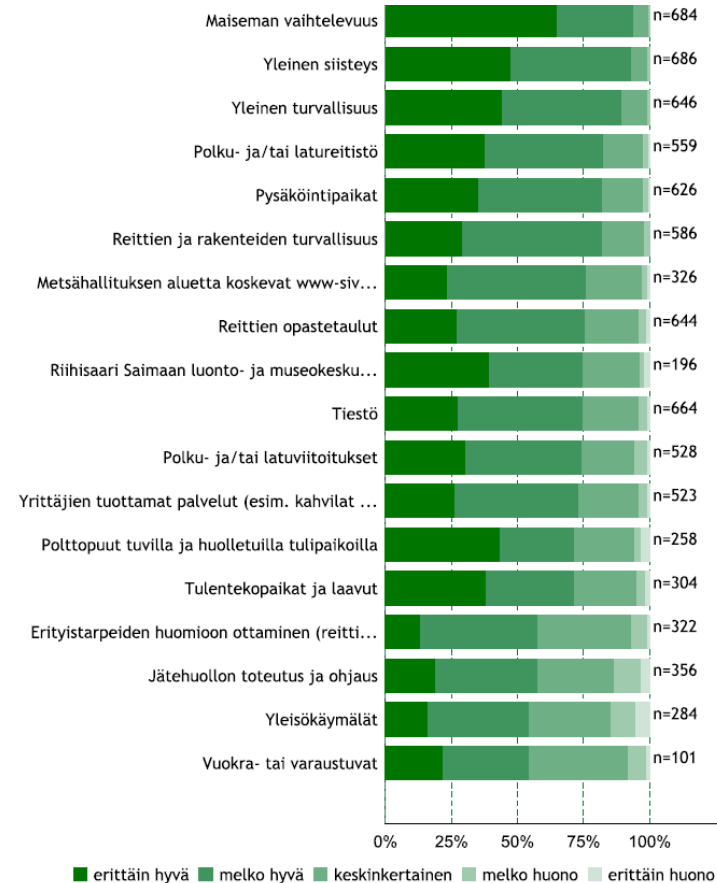
Vähiten tyytyväisiä vastaajat olivat yleisökäymälöihin sekä jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen.

”Pyöräteiden parantaminen olisi hienoa. Erityisesti tien 14 ylittäminen tai varrella ajo on vaarallista.”

”Toivoisin alueelle venelaituria kajakeille ja soutuveneille.”

”Opasteita voisi olla enemmän saarten poluilla. Puruveden aluetta voisi markkinoida enemmän.”

Vastaajien tyytyväisyys palveluiden ja ympäristön laatuun.

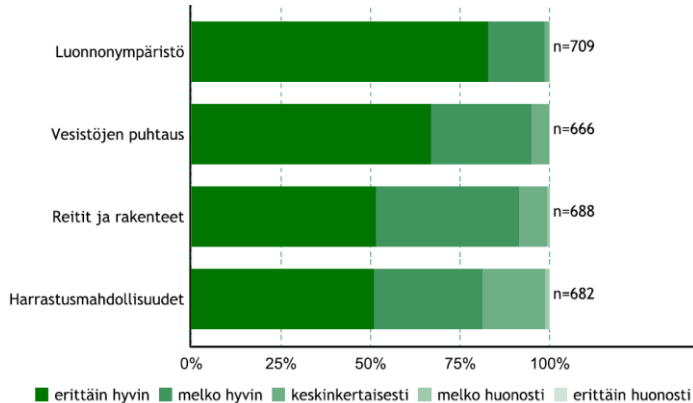

Kävijöiden odotukset täyttyivät hyvin

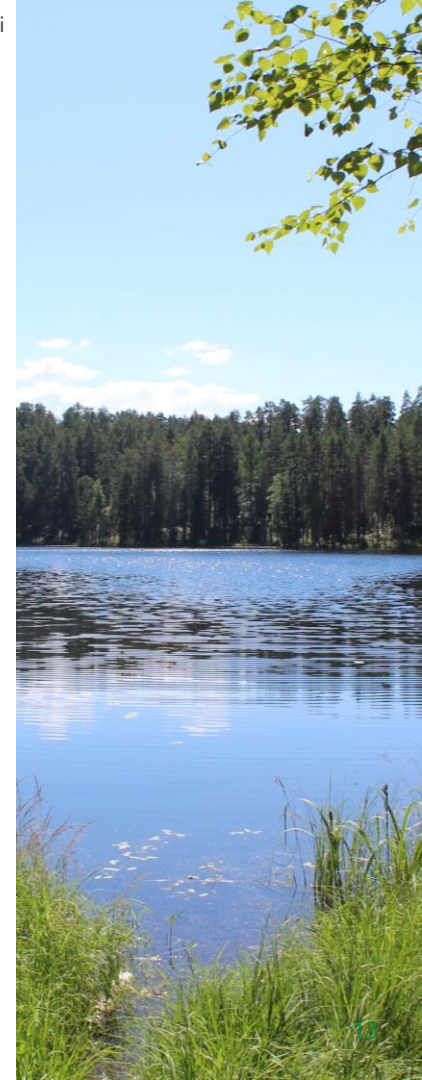
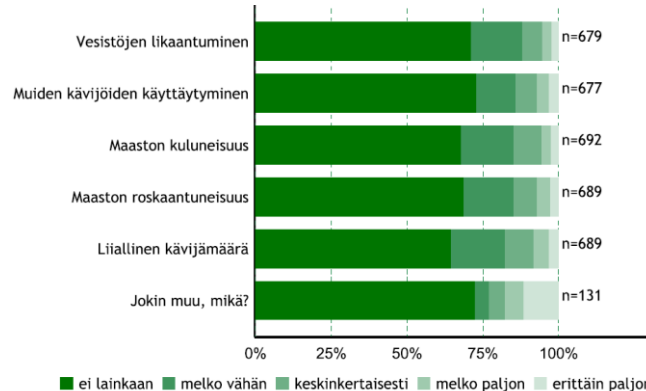
Myös kävijöiden ennako-odotusten täyttymistä arvioitiin asteikolla 1-5 (5=erittäin hyvin, 1=erittäin huonosti). Parhaimman keskiarvon, 4,81, sai luonnonympäristö. Erityisesti reitteihin ja rakenteisiin, jotka nyt saivat arvosanan 4,42, oltiin nyt tyytyväisempiä kuin viisi vuotta sitten, jolloin niiden saama keskiarvo oli 4,27.

Käyntiä häiritseviä tekijöitä koettiin hyvin vähän. Valmiiksi nimetyistä häiriötekijöistä liiallinen kävijämäärä koettiin häiritseväksi kaikkein eniten, sillä asteikolla 1-5 (5=ei häiritse lainkaan, 1=häiritsee erittäin paljon) se sai keskiarvokseen 4,36. Edellisessä kävijätutkimuksessa arvosana oli selvästi korkeampi, 4,59, joten kävijöiden määrä näyttäisi häiritsevän nyt useampaa kuin aiemmin.

Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus.

Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.

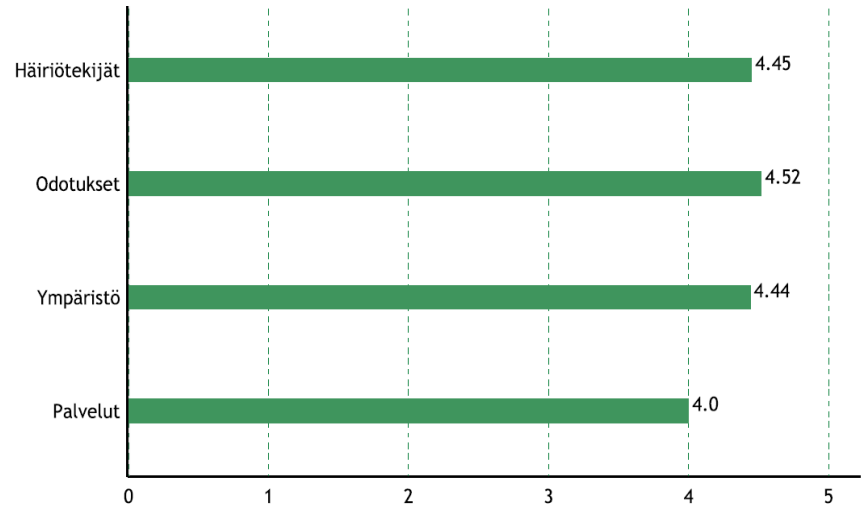

Tyytyväistä väkeä

Punkaharjun ja Puruveden alueen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi asteikolla 1-5 on 4,25. Edellisessä kävijätutkimuksessa indeksi oli 4,22, joten tyytyväisyys on hieman viidessä vuodessa kasvanut.

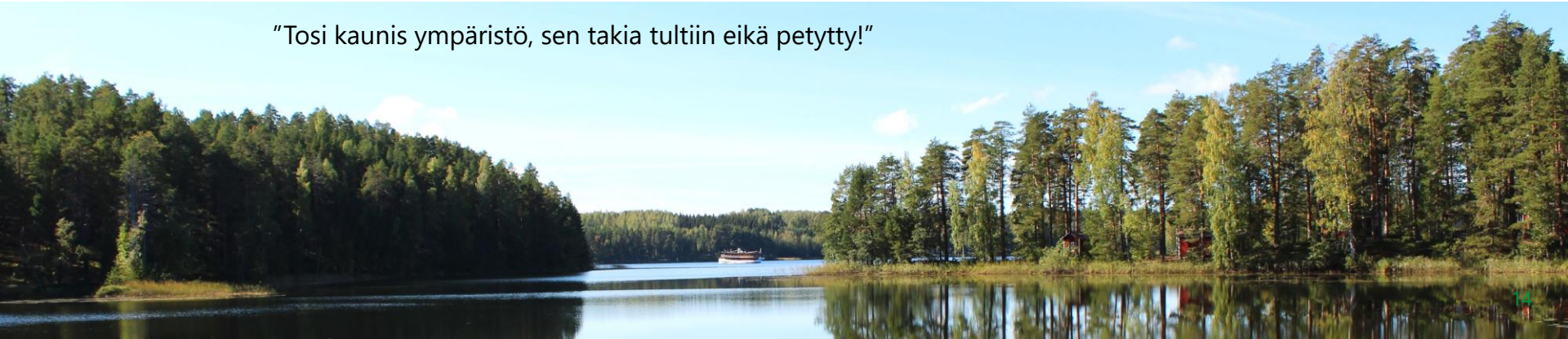
Kävijätyytyväisyysindeksi on laskettu seuraavien osatekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Näin se kuvaa yleisellä tasolla kävijöiden tyytyväisyyttä käyntiinsä.

Kävijätyytyväisyysindeksin osatekijät ja niiden keskiarvot.

Kuva: Anna Satovuori

"Tosi kaunis ympäristö, sen takia tultiin eikä petytty!"

”Luontoelämyksiä ei voi mitata rahassa!”

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijätutkimuksen vastaajista yli 80 % koki käynnin Punkaharjun ja Puruveden alueella vaikuttaneen heidän terveyteensä positiivisesti. Suurin vaikutus käynnillä oli psyykkiseen hyvinvointiin, jonka 90 % vastaajista koki vähintään jonkin verran lisääntyneen.

Vastaajia pyydettiin erillisellä kysymyksellä määrittämään rahallinen arvo käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutuksille. Keskiarvoksi muodostui 436 euroa, mutta hajonta oli suurta. Vastausten mediaani oli 100 euroa.

Vastaajien kokemukset käynnin vaikutuksesta terveyteen ja hyvinvointiin.

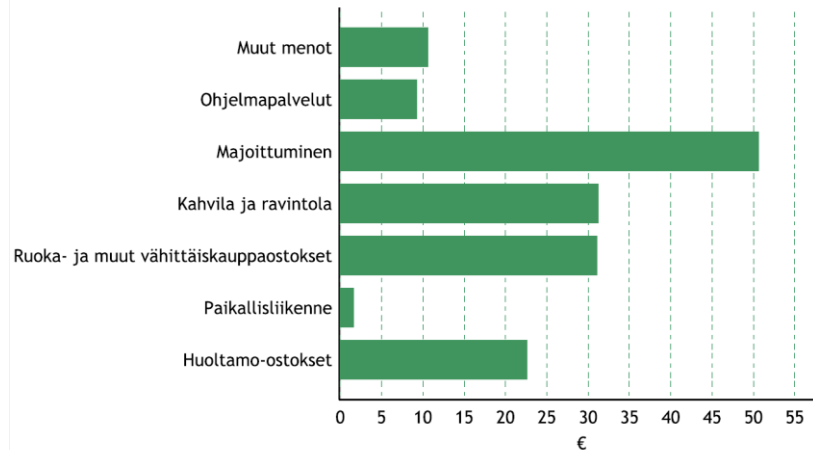
Terveysvaikutus	Keskiarvo (1-5)
Sosiaalinen hyvinvointi lisääntyi (esim. ihmissuhteiden lujittuminen)	4,21
Psyykinen hyvinvointi lisääntyi (esim. mielialan kohentuminen, palautuminen)	4,38
Fyysinen hyvinvointi lisääntyi (esim. fyysisen kunnon ylläpito, fyysinen hyvä olo)	4,20

Paikallistaloudelliset vaikutukset 1/2

Kävijöiden rahankäytön ja paikallistaloudellisten vaikutusten selvittämiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät heidän oleskeluunsa Punkaharjun ja Puruveden alueella tai Savonlinnan matkailualueella.

Keskimäärin kävijätutkimuksen vastaajat arvioivat käyttäneensä rahaa käyntikertaa kohden 157 euroa. Eniten rahaa käyttivät kotimaiset matkailijat (181 euroa/käynti) ja vähiten lähialueen asukkaat (17 euroa/käynti). Ulkomaiset matkailijat käyttivät yhtä käyntikertaa kohden rahaa 150 euroa, joskin heidän määränsä vuoden 2021 tutkimuksen otoksessa oli hyvin pieni, vain 34 vastaajaa.

Kävijöiden rahankulutus menolajeittain käyntikertaa kohden (n=716).

Eniten rahaa käytettiin majoittumiseen. Kahvila- ja ravintolapalveluihin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin käytettiin molempiin suunnilleen saman verran rahaa. Merkittävimmät tulo- ja työllisyysvaikutukset ovat kuitenkin majoitus- sekä ravintola- ja kahvilasektoreilla.

Kuva: Saara Lavi

Kävijöiden rahankäyttö oli kasvanut viiden vuoden takaiseen nähden. Erityisesti Punkaharjun ja Puruveden tai Savonlinnan matkailualueella majoittuvat kävijät käyttivät nyt rahaa selvästi aiempaa enemmän. Päiväkävijöiden osalta kasvu oli huomattavasti maltillisempaa.

Paikallistaloudelliset vaikutukset 2/2

Punkaharjulla on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus lähialueeseensa. Vuoden 2020 käyntimäärällä laskettuna kävijöiden käyttämä raha tuotti paikallistalouteen noin 27,9 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus oli 239 henkilötyövuotta.

Tuloksista ei voida suoraan erottaa tutkimusalueen osuutta muista lähialueen vetovoimatekijöistä. Alueen minimivaikutusta voidaan kuitenkin karkeasti arvioida tarkastelemalla niitä vastaajia, jotka ilmoittivat Punkaharjun ja Puruveden alueen käyntinsä ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi.

Kävijöiden rahankäytön vaikutukset paikallistalouteen ja työllisyyteen.

Vaikutus paikallistalouteen	Milj. euroa	Henkilötyövuotta
Kokonaisvaikutus	27,9	239
Minimivaikutus	11,8	102

Verrattuna viiden vuoden takaiseen tutkimukseen olivat sekä tulo- että työllisyysvaikutukset paikallistalouteen yli kaksinkertaistuneet. Tähän vaikuttanee sekä kävijöiden keskimääräisen rahankäytön että kävijämäärän kasvu.

On hyvä huomioida vuoden 2021 olleen poikkeuksellinen koronavuosi, jolloin myös suomalaisten ulkomaanmatkailu oli erittäin rajoitettua. Tämän myötä rahaa on kenties kulutettu kesälomamatkailuun kotimaassa tavallista enemmän.

Kokemukset Puruveden vedenlaadusta

Kävijätutkimus toteutettiin osana Freshabit LIFE IP –hanketta, jossa pyritään parantamaan makeanveden laatua useassa kohteessa. Puruvesi on yksi hankkeen kahdeksasta kohdealueesta. Kävijöiden kokemusta Puruveden laadusta ja laadun vaikutusta heidän käynteihinsä kartoitettiin erillisillä kysymyksillä.

Kävijätutkimuksen perusteella Puruveden hyvä vedenlaatu on noin puolelle kävijöistä alueen vetovoimatekijä. Toisaalta varsinainen vedenlaadun arviointi koettiin haastavaksi, sillä puolet vastaajista ei osannut ottaa asiaan kantaa.

Kysymykseen vedenlaadun merkityksestä käyntien määrään olivat vastanneet lähes kaikki kävijätutkimuksen osallistujat, joten myös monet sellaiset vastaajat, jotka olivat alueella ensimmäistä kertaa.

Puruveden vedenlaadun vaikutus vastaajien käyntien määrään (n=700).

Vedenlaadun vaikutus käyntien määrään	Kpl	%
Vetovoimatekijä, joka on lisännyt käyntejä	347	50
Ei vaikuttava asia, ei vaikutusta käyntien määrään	352	50
Häiritsevä tekijä, joka on vähentänyt käyntien määrää	1	0

Vastaajien kokemukset Puruveden laadun muutoksista (n=523).

Vedenlaatu edelliseen käyntiin verrattuna	Kpl	%
Pysynyt samanlaisena	194	37
Parantunut	45	9
Heikentynyt	25	5
En osaa sanoa	259	50

Kävijöiden kirjoa

Tyypillisin kävijä Punkaharjun ja Puruveden alueella on kotimainen matkailija, joka saapuu alueelle kesällä ja on käynyt siellä aiemmin. Alla on esitetty muutamia muita kävijäryhmiä ja heidän erityispiirteitään. Sulkuihin on merkitty ryhmän osuus kävijätutkimuksen vastaajista.

Ensi kertaa alueella (32 %)

- Keskimääräistä kävijää selvästi nuorempi (keski-ikä 40 vuotta)
- Punkaharju ainoa tai tärkein kohde vain noin joka kolmannelle
- Odotukset harrastusmahdollisuuksista eivät täyty aivan yhtä hyvin kuin muilla
- TOP 1 käyntikohde: Harjun maisematie

Kuva: Saara Lavi

Talviharrastaja (19 %)

- Todennäköisemmin kotoisin lähiseudulta kuin kesäkävijä, silti 66 % on matkailijoita
- Lähes puolet retkiluistelee käynnin aikana
- Kokee vähemmän häiriötekijöitä kuin kesäkauden kävijä
- TOP 1 käyntikohde: Retkiluistelureitti

Kuva: Saara Lavi

Paikallinen kävijä (14 %)

- Keski-ikäistä kävijää pari vuotta vanhempi
- Käyttää rahaa käynnillään hyvin vähän, jos ollenkaan. Joka viides on liikkeellä yksin
- Keskimäärin käynyt alueella noin 60 kertaa viimeisen viiden vuoden aikana
- TOP 1 käyntikohde: Puulaji- ja tutkimuspuiston reitit

Kuva: Petri Jauhiainen

Johtopäätöksiä

- Punkaharjun ja Puruveden alueella on viime vuosina investoitu muun muassa uusien reittien, opasteiden ja rakenteiden kehittämiseen. Panostukset näyttävät kävijätutkimuksen mukaan heijastuvan kasvaneena kävijätyytyväisyytenä.
- Kävijätutkimuksen perusteella kävijöiden kirjo on monipuolistunut. Alueella käy aiempaa enemmän nuoria aikuisia, retkeilijöitä sekä pyöräilijöitä. Yhä useampi on alueella ensi kertaa.
- Korkeasta kävijätyytyväisyyden tasosta huolimatta liiallinen kävijämäärä häiritsi kävijöitä nyt enemmän kuin aiemmissa tutkimuksissa. Kasvava kävijämäärä yhdistettynä monipuolistuvaan asiakaskuntaan voikin tulevaisuudessa luoda haasteita.
- Punkaharjun ja Puruveden alue on vetovoimainen ja paikallistaloudellisesti vieläkin merkittävämpi kohde kuin aiempien kävijätutkimusten aikaan. Toisaalta yhä harvemmälle kohde on matkan tärkein tai ainoa – yhä useammalle Punkaharju on yksi osa Etelä-Savoon, Saimaan alueelle tai Itä-Suomeen suuntautuvaa matkaa.
- Vuosi 2021 oli koronaviruspandemian siitä sitä seuranneiden matkustusrajoitusten ja kotimaan matkailu- ja retkeilybuumin myötä poikkeuksellinen, mikä näkyy myös kävijätutkimuksen tuloksissa. Aika näyttää mitkä muutokset edustavat pidemmän ajan trendejä ja mitkä jäävät ”korona-ajan” ilmiöiksi.

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEHCIRÁÐÐEHUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus